

Bij de foto op de voorpagina:

Gods daden gedenken!
In Exodus 13 vers 8 krijgt Israël van de HERE de opdracht te gedenken dat Hij Israël uit de slavernij van Egypte bevrijd heeft. De HERE alleen verloste toen zijn volk en Hij zal dat in de toekomst blijven doen. Op de sederavond (Pasen) wordt het verhaal van de bevrijding telkens weer aan de volgende generatie verteld. Bij het breken van de matse vraagt het jongste kind waarom het in vrijheid leeft. Dit jaar gedenken wij in Nederland dat we 75 jaar geleden van vijandelijke onderdrukking werden bevrijd! Ook wij belijden daarbij: de HERE heeft ons toen bevrijding geschonken! Nu we echter door het coronavirus in gevangenschap worden gehouden, spreken we op grond van Gods belofte met vertrouwen uit: en Hij zal ons bevrijden!

Verbonden is een uitgave van het deputaatschap Kerk en Israël van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland. Aan *Verbonden* ligt de visie ten grondslag dat kerk en Israël diep en voorgoed verbonden zijn. Het blad biedt bezinning op kerk, Israël en Jodendom en de ontmoeting hiertussen. Het deputaatschap is een van de partners in het Centrum voor Israëlstudies (CIS). Een door het CIS uitgezonden Israëlconsulent geeft in Jeruzalem gestalte aan deze ontmoeting en doet hiervan in *Verbonden* geregeld verslag.

Corona in Israël 3
Koopmans – bewogen met Israël 4
Bent U Degene die komen zou? 6
Zó is God 8
Corona als slijpzwam 10
Niet ver van verdwijning ... 10
Verdeeldheid en verbondenheid 11
Ontkomen 12

De vraag en het antwoord uit de Paas-haggada op de Sederavond:

Het kind:
Ma nisjtana halaila hazè mikol haleezet –
Waarom is deze avond anders dan alle andere avonden?

De vader:
Omdat het vanavond de verjaardag is van onze bevrijding uit de slavernij van Egypte, duizenden jaren geleden.

colofon

Commissie van redactie: ds. A. Brons, drs. L. van Dalen, dr. C.M. van Driel, drs. A. Hoekman
Eindredacteur: C.M. van Driel, e-mail: cmvdriel@solcon.nl, tel.: (0318) 701560
Website: www.kerkenisrael.nl
Contact deputaten Kerk en Israël: e-mail: info@kerkenisrael.nl
Administratieadres: Landelijk kerkelijk bureau van de Chr. Geref. Kerken, Ghandistraat 2, 3902 KD Veenendaal, Postbus 334, 3900 AH Veenendaal, tel.: (0318) 582350 fax (0318) 582351, e-mail: adressenbeheer@cgk.nl
Penningmeester: P.A.J. Pruijssers, e-mail: penningmeester@kerkenisrael.nl, tel.: (0416) 85 12 96, Bankrekeningnummer: NL19 INGB 0000 3652 71, t.n.v. Dep. Kerk & Israël Chr. Geref. Kerken te Veenendaal

Voor legaten en schenkingen kunt u contact opnemen met de penningmeester, hij geeft ook gaarne informatie over diverse aan te bevelen projecten.

Corona in Israël

Enkele maanden geleden kwam de wereld in de ban van het Coronavirus. Wat ver weg in China begon, groeide uit tot een pandemie. Covid-19 werd verspreid over vele landen. Bijna overal zaait Corona dood en verderf.

Naast overvolle IC's en mortuaria brengt deze ramp ook andere negatieve 'neveneffecten' mee. Er is enorme economische schade. Het woord 'recessie' is terug van weggeweest. Het Coronavirus leidt ook tot politieke instabiliteit. Regeringsleiders en politieke partijen vallen over elkaar heen rondom de vraag hoe de nieuwste problemen het beste opgelost kunnen worden. Hoe is de situatie in Israël?

Toerisme

Het moge duidelijk zijn dat de toerismesector enorm belangrijk is voor Israël. Jaarlijks bezoeken miljoenen toeristen het land van Jakob en Jezus. Ruim 90 procent van deze buitenlandse gasten komt per vliegtuig binnen. Maar sinds de Corona-uitbraak is het stil geworden op vliegveld Ben Goerion. Reizigers moesten namelijk eerst veertien dagen in quarantaine. Er is natuurlijk niemand die zó z'n vakantie wil beginnen.

Omdat toerisme zo'n belangrijke inkomstenbron is, lijdt de staat Israël forse verliezen. De economische groei van de afgelopen jaren heeft een flinke deuk opgelopen. Winkels zijn gesloten, hotels hebben geen gasten en taxichauffeurs zitten zonder werk. Een 'gigant' als vliegmaatschappij El Al staat op omvallen,

meldde het NIW enkele maanden geleden (13 maart 2020). De werkloosheid neemt hand over hand toe. Er wordt zelfs gevreesd voor een miljoen werklozen in Israël voordat de pandemie voorbij is.

Verkiezing

Ondanks de Coronaperikelen ging de parlementsverkiezing gewoon door. Begin maart werd duidelijk dat de Likudpartij van Benjamin Netanyahu deze derde verkiezing in één jaar won en uitkwam op 36 zetels. Zijn politieke rivaal Benny Gantz bleef met zijn partij Blauw en Wit op 32 zetels steken. (De Knesset telt 120 zetels.)

Omdat beiden niet tot een meerderheidsregering met andere partijen konden komen, zijn ze tot elkaar veroordeeld. Gantz, die gezworen had nooit ofte nimmer samen met Netanyahu te zullen regeren, ging toch onderhandelen. Zal er onder druk van de Coronacrisis een regering van nationale eenheid ontstaan?

Bunker

De regering is uitgeweken naar een bunkercomplex in de heuvels rond Jeruzalem. Vandaaruit wordt de strijd tegen het Coronavirus gecoördineerd. Het RD schreef daarover: 'De bunker is tien jaar geleden gebouwd om bescherming te

De Knesset

bieden tegen eventuele aanvallen met atoomwapens en raketten (...). De bunker telt naast een aantal woonvertrekken ook werkruimtes voor de regering'.

Waarom sluit de regering zich in een bunker op? Een regeringswoordvoerder probeerde angst weg te nemen door te stellen dat er geen gevaar is voor een aanval op Israël. De bunker is volgens hem 'gewoon een van de werkplekken van de regering die nodig is voor de controle, het toezicht en het bestrijden van het Coronavirus'. Maar wie de geschiedenis kent, weet wel beter. Er zijn vijanden genoeg die de Joodse staat van de kaart willen vegen. Ik durf de stelling wel aan dat de regering juist in deze Coronacrisis met allerlei scenario's rekening houdt. «

De beker van Elia

Tijdens de sedermaaltijd gaan er vier bekers wijn rond. Ze vertegenwoordigen de vier stadia van de verlossing. In Exodus 6:6-7 zegt de Here: 'Ik zal jullie uitleiden, Ik zal jullie bevrijden uit je slavenbestaan, Ik zal jullie verlossen met opgeheven arm, Ik zal jullie aannemen als mijn volk'. Er is nog een vijfde beker, die vooruitwijst naar de uiteindelijke verlossing: 'Ik zal jullie naar het land brengen...' (vs. 8). Deze wordt 'de beker van Elia' of 'de beker van de hoop' genoemd. De hoop op de aankondiging van de komst van de Messias (Mal. 4:5-6). Gelijk na de sedermaaltijd wordt deze beker gevuld en de deur opengezet om de profeet welkom te heten. «

Joodse symbolen